



# Pilar 3 – Offentliggjøring av informasjon om kapital, risikoforhold, godtgjørelse og informasjon fra kredittforetak

31. desember 2023



## INNHold

---

1.	Innledning og formål med dokumentet .....	2
2.	Styring og kontroll av risiko .....	2
2.1	Formål og prinsipper for ICAAP.....	2
2.2	Styring og kontroll av enkeltrisikoer.....	3
2.2.1.	Kredittrisiko .....	4
2.2.3.	Operasjonell risiko .....	4
2.2.4.	Konsentrasjonsrisiko .....	5
2.2.5.	Eiendomspriserisiko .....	5
2.2.6.	Forretningsrisiko .....	5
2.2.7.	Likviditets og omdømmerisiko.....	5
3	Informasjonsplikt for foretak som har eierinteresser i foretak som utsteder obligasjoner med fortrinnsrett .....	7
4	Vedlegg: Standardisert skjema for offentliggjøring av bankens nøkkeltall for kapital og likviditet.....	8

## 1. INNLEDNING OG FORMÅL MED DOKUMENTET

---

Formålet med dette dokumentet er å oppfylle kravene til offentliggjøring av finansiell informasjon etter åttende del av kapitalkravsforordningen (CRR (EU) 2013/575), jfr. Forskrift om kapitalkrav og nasjonal tilpasning av CRR/CRD IV del XI. Alle tall i dokumentet er pr. 31. desember 2023 med mindre annet fremgår.

## 2. STYRING OG KONTROLL AV RISIKO

---

### 2.1 Formål og prinsipper for ICAAP

ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) er bankens egen prosess for å vurdere vårt kapitalbehov. Kapitalbehovsvurderingen skal være framoverskuende. Dette innebærer at kapitalbehovet skal vurderes i forhold til nåværende og fremtidig risikoprofil. Det er derfor et overordnet prinsipp at banken i tillegg til å beregne behovet ut fra gjeldende eksponering (eventuelt rammer) også vurderer behovet i lys av planlagt vekst, eventuelle besluttede strategiske endringer med videre.

Med risikotoleranse forstås størrelsen på den risikoen banken er villig til å ta for å nå sine mål. Risikotoleransen kommer til uttrykk i rammeverket for virksomheten, herunder i begrensninger i vedtekter, policyer, fullmakter, retningslinjer og rutiner. For noen av risikoene er det vanlig å fastsette kvantitative begrensninger på risiko, f.eks. kvantitative rammer for markedsrisiko, store engasjement, eksponering mot enkeltbransjer osv. For andre risikotyper er det mer naturlig å benytte kvalitative begrensninger. Slike begrensninger angir hvor langt man er villig til å strekke seg på enkeltrisikoer, og representerer derfor en beskrivelse av risikotoleransen for disse enkeltrisikoene. Bankens risikotoleranse er forsøkt reflektert i kapitalbehovet som beregnes for hver enkelt risiko.

Ved beregning av samlet kapitalbehov (for alle risikoene) kan det argumenteres for at de ulike risikoene ikke vil materialisere seg samtidig, og at det derfor eksisterer diversifikasjonseffekter som innebærer at det samlede kapitalbehovet er lavere enn summen av kapitalbehovet for de enkelte risikoene. Banken har imidlertid valgt å legge en konservativ tilnærming til grunn, og ser derfor bort fra slike effekter.

Banken stresstester effekten på kapitaldekningen av et alvorlig økonomisk tilbakeslag/nedgangskonjunktur. I tillegg gjennomfører banken en «omvendt» stresstest. I en slik stresstest bestemmer banken først hvilken kapitaldekning som er så lav at banken risikerer å bli satt under administrasjon og/eller overtatt. Deretter simulerer banken med forskjellige kombinasjoner av parameterverdier som i sum gir det resultat man har bestemt. Hensikten med en slik omvendt stresstest er å gi banken ytterligere kunnskap om hvor mye som skal til før bankens kapitaldekning faller under ett kritisk nivå. Banken gjennomfører også egne stresstester av markedsrisiko og likviditetsrisiko.

Banken har vedtatt et minimumsnivå for kapital som skal gjenspeile bankens samlede risikotoleranse. Vurderingen er basert på beregnet kapitalbehov, offentlige krav og markedets forventninger. Det er etablert et sett av handlingsregler, hvor det fremgår hvilke tiltak som skal iverksettes ved ulike nivåer av faktisk kapital.

Styret har godkjent utforming og metodevalg for kapitalbehovsvurderingen og stresstester.

Administrasjonen gjennomfører de relevante vurderinger og beregninger og fremlegger dette for styret. En slik gjennomgang gjøres minst én gang per år.

**Bankens interne kapitalbehovsvurdering innebærer en analyse og beregning av kapitalbehov for ulike risikoer ved hjelp av ulike metoder:**

- Kredittrisiko
- Markedsrisiko
- Operasjonell risiko
- Konsentrasjonsrisiko
- Eiendomspriserisiko
- Forretningsrisiko
- Likviditetsrisiko
- Omdømmerisiko
- Strategisk risiko
- Systemrisiko

## 2.2 Styring og kontroll av enkeltrisikoen

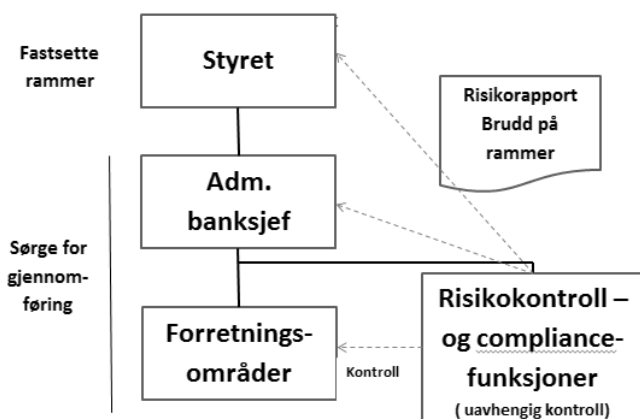
I det følgende gis en gjennomgang av bankens håndtering av de enkelte risikoene.

Banken har utarbeidet egne rammeverk som bidrar til begrensninger og styring av den finansielle risikoen.

Finansiell risiko deles inn i kredittrisiko, likviditetsrisiko og markedsrisiko. Markedsrisiko består igjen av renterisiko, valutarisiko og aksjekursrisiko.

Nedenfor følger en beskrivelse av de ulike typer risiko, og hvordan banken har håndtert disse. Banken har etablert en risikokontrollfunksjon underlagt adm. banksjef. Funksjonen, som ivaretas av egen risikoansvarlig, har ansvar for å overvåke, identifisere og rapportere risiko i banken.

Det er utarbeidet Retningslinjer for Risikostyrings- og Compliancefunksjonen. Formålet med retningslinjene er å beskrive funksjonenes organisatoriske plassering, arbeidsoppgaver samt krav til kompetanse. Funksjonene skal kvartalsvis rapportere til styret på status på eksponering i forhold til rammer. Dersom det er brudd på styrevedtatte rammer, skal funksjonen vurdere om det er behov for umiddelbar rapportering til styret.



### 2.2.1. KREDITTRISIKO

Kredittrisiko defineres som risiko for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke kan gjøre opp for seg til avtalt tid og i henhold til skrevne avtaler, samt at mottatte sikkerheter ikke dekker utestående krav. Kredittrisikoen styres gjennom bankens kredittpolicy, som er vedtatt av styret, samt fullmakter og kredittbehandlingsrutiner. Iflg. Kredittpolicyen skal bankens kredittrisiko være **lav til moderat**.

Gjennom styringsdokumentene fastsettes overordnede mål for eksponering knyttet til største engasjement, bransje, geografi og total næringseksponering. Bankens kredittåndbok revideres løpende. Samlet danner dette grunnlaget for ønsket risikoprofil. Gjennom bevilgningsfullmakt delegeres kredittfullmakt til adm. banksjef innenfor visse rammer. Adm. banksjef delegerer bevilgningsfullmakter videre ut i organisasjonen. De delegerte fullmaktene er relatert til enkeltengasjementers størrelse og risiko.

I forbindelse med bevilgning av kreditter og som grunnlag for kategorisering av kredittporteføljen, benytter banken egne risikoklassifiseringssystemer. Utlånsporteføljen for hhv. person- og bedriftsmarkedet blir i bankens risikoklassifiseringssystem delt inn i 10 risikogrupper, hvor klasse 1-3 representerer liten risiko, 4-7 representerer middels risiko og risikoklasse 8-10 er høy risiko. Utover dette benyttes også 2 klasser, (11 og 12), for hhv. misligholdte- og kredittforringede engasjement.

Banken blir også påført kredittrisiko gjennom porteføljen av rentebærende verdipapirer. Eika Kapital-forvaltning AS forvalter bankens portefølje.

Styret har en årlig gjennomgang av bankens forvaltningsstrategi hvor det fastsettes rammer for maksimal portefølje av rentebærende verdipapirer, samt maksimalrammer for type verdipapir og bransje.

### 2.2.2. MARKEDSRISIKO

Markedsrisiko er knyttet til åpne posisjoner i rente-, valuta- og aksjeprodukter som er eksponert mot endrede markedspriser og endringer i volatiliteten til priser som rentesatser, kredittspreader, valutakurser og aksjepriser.

Styret har vedtatt en egen Markedspolicy med rammer for mulige investeringer. Iflg. policyen skal markedsrisikoen være **lav til moderat**.

Banken har en avtale med Eika Kapitalforvaltning AS om aktiv forvaltning av bankens obligasjonsportefølje.

T

Eksponering mot valutarisiko er meget begrenset. Banken har en mindre kontantbeholdning i forbindelse med kjøp og salg av reisevaluta. Tjenester til dansk systemleverandør, SDC, faktureres i danske kroner.

### 2.2.3. OPERASJONELL RISIKO

Operasjonell risiko defineres som risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser.

Styring av operasjonell risiko tar utgangspunkt i bankens Policy for operasjonell risiko samt løpende internkontroll. Det gjennomføres risikovurderinger både på overordnet nivå, men også innenfor ulike prosesser som banken til enhver tid er eksponert for. Hendelser som har påvirket, eller kan påvirke bankens lønnsomhet og/eller omdømme, følges systematisk opp.

I tillegg til at det årlig foretas en omfattende gjennomgang av vesentlige operasjonelle risikoer og kontrolltiltak, foretar ledelsen en løpende vurdering av operasjonelle risikohendelser og iverksetter ytterligere risiko-reducerende tiltak ved behov. Det foretas løpende rapportering av operasjonelle tapshendelser og internkontrollavvik til ledelse og styret.

#### 2.2.4. KONSENTRASJONSRISIKO

Konsentrasjonsrisiko defineres som risiko for tap som følge av konsentrasjon av enkeltkunder, enkeltbransjer og geografisk område.

I Kredittpolicyen har bankens styre fastsatt rammer for konsentrasjonsrisiko. Det fastsettes bl.a. rammer for store engasjement. Banken er ingen eksponering mot få, store næringskunder, (hjørnesteinsbedrifter). Tatt i betraktning bankens markedsandel, vurderes geografisk spredning som god.

#### 2.2.5. EIENDOMSPRISRISIKO

Denne risikotypen defineres som risiko for uventet verdifall på bankens eiendommer eller i porteføljer av eiendomsinvesteringer. Eiendomsprisrisiko knyttet til utlån eller med sikkerhet fra eiendomssektoren, dekkes under kredittrisiko. Bankens eiendomsprisrisiko vurderes som lav.

#### 2.2.6. FORRETNINGSRISIKO

Forretningsrisiko defineres som risikoen for uventede inntektssvingninger ut fra andre forhold enn kreditt-, markeds- og operasjonell risiko. Risikoen kan opptre i ulike forretnings- eller produktsegmenter og eksempelvis være knyttet til konjunktursvingninger og endret kundeatferd.

Risikoen vurderes av bankens styre årlig eller oftere ved behov. Vurderingen foretas i forbindelse med ICAAP- / ILAAP-prosessen.

#### 2.2.7. LIKVIDITETS OG OMDØMMERISIKO

Likviditetsrisiko defineres som risikoen for at en bank ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og/eller finansiere økninger i eiendelene uten at det oppstår vesentlige økning i omkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering. Nivået på institusjonens ansvarlige kapital vil være en sentral forutsetning for å kunne tiltrekke seg nødvendig funding til enhver tid.

Omdømmerisiko defineres som risiko for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, dvs. hos kunder, motparter og myndigheter.

Styring av likviditetsrisikoen tar utgangspunkt i rammer fastsatt i bankens Likviditetspolicy. Av policyen fremgår det at bankens likviditetsrisiko skal være **lav**.

Berg Sparebanks likviditetssituasjon pr. 31.12.2023 var tilfredsstillende. Innskuddsdekningen på egen balanse var på 92,1 %. Ramme for LCR og NSFR har i året vært innenfor rammer. Innskuddsmassen er fordelt slik at likviditetsrisikoen er begrenset.

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og ansvarlig lånekapital utgjorde 296,9 MNOK pr. 31.12.2023. Ansvarlig lån, (40 MNOK) ble etter godkjenning fra Finanstilsynet innfridd uten refinansiering i mars 2023.

Bankens likviditet følges daglig opp av administrasjonen. Styret oppdateres løpende gjennom kvartalsvis risikorapport og månedsrapporter for regnskap.

### 2.2.8. STRATEGISK RISIKO

Strategisk risiko er risikoen for uventede tap eller sviktende inntjening i forhold til prognoser knyttet til vekstambisjoner, inntreden i nye markeder eller oppkjøp. Banken vurderer den strategiske risikoen som **lav**.

### 2.2.9. SYSTEMRISIKO

Systemrisiko for Berg Sparebank kan bestå i at problemer hos andre, stort sett større banker, kan smitte over på banken.

**Dette kan eksempelvis være:**

- Fallende verdier på verdipapirportefølje
- Vanskelig å få tak i likviditet plassert i andre banker
- Vanskelig å få funding på normale vilkår
- DNB som oppgjørsbank ikke er i stand til å gjennomføre oppgjør gjennom dagen

Alt dette kan utgjøre en systemrisiko hvis andre banker får problemer. Ovennevnte risiko er til dels dekket opp ved kapitalbehovsvurdering av likviditets- og kredittrisiko. Banken er bevisst overnevnte gjennom diversifisering av plasseringer samt vurdering av hvor/hvordan ekstern funding hentes.

Banken er også opptatt av generell god og solid bankdrift.

En godt drevet bank er alltid en mer interessant forretningspartner, også i krevende tider, enn en motpart med store utfordringer. Alternativ til oppgjør i DNB er oppgjør via Norges Bank der vi har en beredskap.

### 3 INFORMASJONSPLIKT FOR FORETAK SOM HAR EIERINTERESSER I FORETAK SOM UTSTEDER OBLIGASJONER MED FORTRINNSRETT

		Beløp i tusen kroner eller prosent	
a	Overføringsrad: Samlet portefølje overført og formidlet til Eika Boligkreditt AS (bolighypoteklån) i prosent av samlede utlån til personmarkedet på bankens balanse og bolighypoteklån		35,80 %
b	Gjennomsnittlig belåningsgrad for bolighypoteklån hos Eika Boligkreditt AS (opprinnelig / vasket)		58,72% / 57,34%
c	Overpantsettelsesgrad i sikkerhetsmassen		109,2 %
d	Tellende sikkerhetsmasses andel av sikkerhetsmasse totalt		99,0 %
e	Utestående garantiforpliktelse		16.437
f	Bokført verdi av hhv. obligasjoner med fortrinnsrett, aksjer, fondsobligasjonskapital, ansvarlig lånekapital og annen usikret finansiering i kredittforetaket	Obligasjoner med fortrinnsrett	106.572.817
		Aksjer	
		Fondobligasjoner	576.348
		Ansvarlig lånekapital	779.252
	Senior obligasjoner	3.303.114	
g	Andre forpliktelser overfor kredittforetaket som følge av aksjonæravtaler og lignende		Se tekst under tabellen.

Eika Boligkreditt AS (EBK) utsteder obligasjoner med fortrinnsrett. Berg Sparebank er som følge av vår eierinteresse i EBK underlagt informasjonsplikt i samsvar med Finansforetaksforskriften §11-10. Banken hadde pr. 31.12.2023 en eierandel i EBK på 1,49%.

#### Likviditetsforpliktelse til og aksjonæravtale med Eika Boligkreditt

Likviditetsstøtte til EBK er regulert i avtale datert 10. mai 2012 om kjøp av obligasjoner med fortrinnsrett. Hovedtrekkene i avtalen er at eierbankene, så lenge de har utlånsportefølje i EBK, under gitte forutsetninger er forpliktet til å tilføre EBK likviditet. Likviditetsforpliktelsen er begrenset til forfall på selskapets obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) utstedt under Euro Medium Term Covered Note Programme (EMTCN - Programme) med tilhørende swapavtaler de kommende tolv måneder.

I den grad eierbankene har kjøpt OMF'er under likviditetsavtalen, uten at disse er tilbakebetalt, kommer disse til fratrukk ved beregning av eierbankens gjenstående likviditetsforpliktelse. Den enkelte eierbanks likviditetsforpliktelse er primært begrenset til dens pro-rata andel av utstedelsesbeløpet, som beregnes på grunnlag av hver eierbanks andel av selskapets utlånsportefølje. Dersom én eller flere eierbanker unnlater å oppfylle sine likviditetsforpliktelser under avtalen, kan likviditetsforpliktelsen for øvrige eierbanker økes til inntil det dobbelte av deres opprinnelige pro-rata andel. Avtalen om kjøp av OMF kan under visse vilkår termineres. Det er knyttet betingelser til långiver i forhold til overpantsettelse. For OMF'er som er tilordnet foretakets sikkerhetsmasse gjelder krav om overpantsettelse på 5 prosent for lån som inngår EMTCN- Programme. Dette innebærer at selskapet til enhver tid skal ha verdier i sin sikkerhetsmasse som utgjør minst 105 prosent av sum utestående OMF.

I tilknytning til at eierbankene i 2012 ble aksjonærer i EBK etter utskillelsen fra Eika Gruppen AS, ble det etablert en aksjonæravtale som blant annet regulerer at eierskapet i selskapet på årlig basis skal rebalanseres. Dette sikrer en årlig justering hvor eierandelen til den enkelte bank skal tilsvare eierbankens andel av utlånsbalansen i selskapet. Etter rebalansering i april 2023 har bankens eierandel økt til 1,49%.



## 4 VEDLEGG: STANDARDISERT SKJEMA FOR OFFENTLIGGJØRING AV BANKENS NØKKELTALL FOR KAPITAL OG LIKVIDITET

Skjema EU KM1 - Nøkkeltall kapital og likviditet		a		e
Beløp i tusen kroner		31.12.2023		31.12.2022
<b>Tilgjengelig ansvarlig kapital (beløp)</b>				
1	Ren kjernekapital	722.301		647.709
2	Kjernekapital	732.778		658.506
3	Total ansvarlig kapital	746.893		711.282
<b>Risikovektet beregningsgrunnlag</b>				
4	Totalt risikovektet beregningsgrunnlag	2.730.434		2.596.693
<b>Kapitaldekning (i prosent av risikovektet beregningsgrunnlag)</b>				
5	Ren kjernekapitaldekning	26,54 %		24,94 %
6	Kjernekapitaldekning	26,84 %		25,36 %
7	Total kapitaldekning	27,35 %		27,39 %
<b>Tilleggskrav til ansvarlig kapital for å håndtere andre risikoer enn overdreven gjeldsoppbygging (i prosent av risikovektet beregningsgrunnlag)</b>				
EU 7a	Tilleggskrav til ansvarlig kapital for å håndtere andre risikoer enn overdreven gjeldsoppbygging (i prosent av risikovektet beregningsgrunnlag)	0,00 %		
EU 7b	herav: som skal dekkes av ren kjernekapital (prosentpoeng)	0,00 %		
EU 7c	herav: som skal dekkes av kjernekapital (prosentpoeng)	0,00 %		
EU 7d	Samlet SREP kapitalkrav (i prosent)			
<b>Kombinert buffer- og totalt kapitalkrav (i prosent av risikovektet beregningsgrunnlag)</b>				
8	Bevaringsbuffer (i prosent)	2,50 %		2,50 %
EU 8a	Bevaringsbuffer som følge av makro- eller systemrisiko fastsatt av en medlemsstat (i prosent)	-		
9	Institusjonsspesifikk motsyklisk kapitalbuffer (i prosent)	2,50 %		2,00 %
EU 9a	Systemrisikobuffer (i prosent)	4,50 %		3,00 %
10	Buffer for globalt systemviktige institusjoner (i prosent)	-		
EU 10a	Buffer for andre systemviktige institusjoner (i prosent)	-		
11	Kombinert bufferkrav (i prosent)	9,50 %		7,50 %
EU 11a	Samlet kapitalkrav (i prosent)	17,50 %		15,50 %
12	Tilgjengelig ren kjernekapital (CET1) etter oppfyllelse av samlede SREP-krav til ansvarlig kapital (i prosent)	0		
<b>Uvektet kjernekapitalandel</b>				
13	Sum eksponeringsmål	6.029.956		5.814.889
14	Uvektet kjernekapitalandel (i prosent)	12,24 %		11,32 %
<b>Tilleggskrav til ansvarlig kapital for å håndtere risikoen for overdreven gjeldsoppbygging (i prosent av risikovektet)</b>				
EU 14a	Tilleggskrav til ansvarlig kapital for å håndtere risikoen for overdreven gjeldsoppbygging (i prosent)	0 %		
EU 14b	herav: skal bestå av ren kjernekapital (prosentpoeng)	0 %		
EU 14c	Samlede SREP-krav til uvektet kjernekapitalandel (i prosent)	3,00 %		
<b>Bufferkrav til uvektet kjernekapitalandel og samlet krav til uvektet kjernekapitalandel (i prosent av det samlede)</b>				
EU 14d	Bufferkrav til uvektet kjernekapitalandel (i prosent)			
EU 14e	Samlet krav til uvektet kjernekapitalandel (i prosent)	3,00 %		3,00 %
<b>Likviditetsreserve (LCR)</b>				
15	Likvide eiendeler (vektet verdi)	340.082		316.134
EU 16a	Utbetalinger (vektet verdi)	214.294		198.001
EU 16b	Innbetalinger (vektet verdi)	125.516		67.895
16	Netto utbetalinger (justert verdi)	88.779		130.106
17	Likviditetsreserve/LCR (i prosent)	360 %		243 %
<b>Stabil finansiering (NSFR)</b>				
18	Poster som gir stabil finansiering	3.589.819		3.398.942
19	Poster som krever stabil finansiering	2.571.485		2.583.586
20	Stabil finansiering/NSFR (i prosent)	140 %		132 %